

Zpráva

ze služební a studijní cesty

- Účel cesty:
1. Výzkum bohemik v Archivio di Stato di Roma s ohledem na edici korespondence papežského nuncia v Praze Cesare Speciana v l. 1592-98.
 2. Kolace textů edice Specianovy nunciatury z let 1592-93 ve Vatikánském tajném archivu. Studium odborné literatury a doplňování jejího soupisu.
 3. Studium fondů rukopisného oddělení Vatikánské knihovny a odborné literatury v její všeobecné studovně včetně doplňování jejího soupisu.

Trvání cesty: 6.10. 2006 – 30.10. 2006
9.10. 2006 – 23.10. 2006 (15denní pobyt na kulturní dohodu s Itálií)
24.10. 2006 – 28.10.2006 (5denní pobyt na stipendium Českého historického ústavu v Římě)

Zprávu podává: PhDr. Alena Pazderová, vedoucí 1. oddělení Národního archivu

PhDr. Eva Drašarová, CSc.
ředitelka Národního archivu:

PhDr. Václav Babička,
ředitel odboru archivní správy MV ČR:

Na vědomí:

Prof. PhDr. Zdenka Hledíková, CSc., ředitelka Českého historického ústavu v Římě
Prof. PhDr. František Šmahel, Dr.Sc., předseda Komise Českého historického ústavu v Římě

Zpráva ze služební a studijní cesty do Říma
konané ve dnech 6. 10. – 30.10. 2006

Ve dnech 6.10. – 30.10. 2006 jsem vykonala služební a studijní cestu do Říma, jejímž účelem bylo pokračování ve výzkumu bohemik směřovaném pro potřeby edice korespondence Cesare Speciana, papežského nuncia na císařském dvoře v Praze v letech 1592-98, ve Státním archivu v Římě. Souběžně s tímto úkolem probíhaly mé práce ve Vatikánském tajném archivu a v Apoštolské vatikánské knihovně zaměřené na kolace vybraných textů Specianovy korespondence pro léta 1592-93 a zejména na poznámkový aparát a rejstříková hesla pro uvažovaný 1. svazek výše uvedené edice.

Cestu jsem nastoupila 6.10. 2006, ve dnech 9.10. – 23.10. probíhal můj pobyt v Římě v rámci archivní dohody mezi ČR a Itálií, na něj pak navázal ve dnech 24.10.- 28.10. bezdevizový pobyt na stipendium Českého historického ústavu v Římě. Ubytována jsem byla v Českém historickém ústavu v Římě, via Concordia 1. Zpáteční cestu jsem nastoupila v Římě 29.10., do Prahy jsem se vrátila 30.10. a do archivu jsem nastoupila 31.10. 2006. Cestu do Říma a zpět jsem vykonala autobusem.

A/ Část technicko-organizační

Ve **Státním archivu v Římě** jsem pokračovala v systematickém výzkumu bohemik směřovaném k poznámkovému aparátu pro edici Specianovy nunciatury, jímž jsem navázala na výzkum prováděný zde v minulém roce. Soustředila jsem se zejména na výzkum písemností fondů CAMERALE I, CAMERALE II a PAESI STRANIERI.

Ve **Vatikánském tajném archivu** jsem prováděla kolaci vybraných textů a kontrolu paginace korespondence Specianovy nunciatury pro léta 1592-93 ve fondech FONDO BORGHESE, SEGRETERIA DI STATO- GERMANIA, FONDO PIO a SEC. BREV. Ve **Vatikánské apoštolské knihovně** jsem studovala odbornou literaturu v Praze nedostupnou, pro úvod, poznámkový aparát a rejstříková hesla připravované edice.

B/ Část odborná

I. Státní archiv v Římě (Archivio di Stato di Roma)

V rámci tradičního výzkumu bohemik v italských archivech jsem ve Státním archivu v Římě pokračovala v základním výzkumu zdejších fondů, který jsem prováděla s ohledem na potřeby edice Specianovy nunciatury, konkrétně úvodu, poznámkového aparátu a rejstříku pro její první svazek připravovaný do tisku. Opět jsem se soustředila na vybrané podfondy (serie) fondů **CAMERALE I** a **CAMERALE II**. Ve fondu Camerale I, serie **Diversorum del Tesoriere**, **b. 715** jsem nenalezla žádný dokument využitelný pro mou edici. Ve fondu

Camerale II, serie **Epistolario**, jsem se soustředila na sv. 4 (busta 4). Jedná se o nefoliovaný svazek listů adresovaných generálnímu papežskému pokladníku Mons. Cesimu, mezi nimiž se nacházejí listy alexandrijského patriarchy Caetana (předchůdce Specianův na pražské nunciatuře) z let 1591-92 a listy Cesare Speciana z let 1593-96. Jedná se o 6 listů, jejichž opis jsem pořídila.

Dále jsem pokračovala ve studiu fondu **PAESI STRANIERI, busta 8**. S ohledem na poznámkový aparát nunciaturní edice jsem prostudovala: č. 20 Hildesheim, č. 21 Ingolstadt (pořízen přepis listu papeže Klimenta VIII. z 12.9. 1592 adresovaného nunciu Specianovi ohledně confirmace statut daných Vilému Bavorskému ve věci desátků pro jezuitskou kolej v Ingolstadtu; pozn. „Edatur“), č. 24 Landshut, č. 29 Münster, č. 33 Passau a č. 34 Prag (Papež Kliment VIII. potvrzuje 11.8. 1593 postoupení 2 pražských domů obsazených heretiky, původně v majetku řádu františkánů, jezuitské koleji v Praze; pozn. „Non edatur“).

II. Vatikánský tajný archiv (Archivio Segreto Vaticano)

Při registování nunciaturní korespondence a následné revizi textů uložených v počítači jsem narazila na některé nesrovnalosti. Mým hlavním úkolem ve Vatikánském tajném archivu byla proto kontrola vybraných textů a paginace nunciaturní korespondence z let 1592-1593, uložené ve fondech **Borghese, serie I., svazky č. 682 (Nunziatura di Spagna) a 804, Segreteria di Stato, Germania** svazek č. 15, **Fondo Pio 151** a **Sec. Brev. registro n. 191 a n. 354**.

III. Vatikánská knihovna (Biblioteca Apostolica Vaticana)

V oddělení „Sala dei periodici“ Vatikánské knihovny jsem studovala práce nedostupné v českých knihovnách. Jednalo se o: 1/ Marcocchi, Massimo: *La riforma dei monasteri femminili a Cremona. Gli atti inediti della visita del vescovo Cesare Speciano (1599-1606)*, in: *Annali della Biblioteca governativa e libreria civica di Cremona*, vol. XVII (1966), Cremona, Athenaeum cremonese 1966, s. VII-LVI, 1-168. Tato práce obsahuje i Specianův portrét z portrétní galerie kremonských biskupů v biskupském paláci v Kremoně; 2/ Mosconi, Natale: *La nunziatura di Spagna di Cesare Speciano 1586-1588 (su documenti inediti dell'Archivio Segreto Vaticano)*, Morcelliana, Brescia 1961, 94s.; 3/ *Cesare Speciano, Proposizioni morali e civili*, a cura di Natale Mosconi, *Studi e documenti di Storia Religiosa*, Morcelliana 1961, 370 s. Údaje získané z těchto prací upotřebím v úvodu připravované edice.

Nejcennější údaje pro úvod edice a Specianův životopis jsem získala z položky 3/, tj. z edice Specianova díla nazvaného *Propositioni Christiane, morali et civili, subalternate a Dio, con le quali s'intende, et prattica le cose etiam politiche senza offendere la propria coscienza*. Jedná se o politickou protireformační literaturu a Speciano na něm pracoval v letech 1594-1607. V 861 úvahách se zamýšlí nad církevními, politickými, občanskými a morálními problémy své doby a využívá svých znalostí a zkušeností z působení v úřadech papežského dvora, z vlastní církevní kariéry i z diplomatických misí, zejména z nunciatury ve Španělsku a na císařském dvoře v Praze. Vybrané úvahy jsem přepsala in extenso (17 s.)

Vzhledem k výše uvedeným faktům se domnívám, že má cesta plně splnila svůj účel.

V Praze dne 9.11. 2006

PhDr. Alena Pazderová